

Spirometrijom do boljeg zdravlja (With spirometry to better health)

Tajana Jalušić Glunčić, Ljerka Glad

Specijalna Bolnica za plućne bolesti, Rockefellerova 3, Zagreb

Ključne riječi: SZO, KOPB, pušenje, smrtnost, spirometrija, javno zdravstvena akcija, prevencija

UVOD

Prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji (SZO) kronična opstruktivna plućna bolest (KOPB) je u provedenom ispitivanju 1990. godine bila na 6. mjestu smrtnosti u svijetu s više od 2,2 milijuna smrtnih ishoda (4,4%-svih smrti u svijetu). Istraživanja SZO-e ukazuju na porast smrtnosti od KOPB-a, te je u 2001. godini bilo više od 2,7 milijuna smrtnih ishoda. Predviđa se da će se isti trend porasta smrtnosti od KOPB-a nastaviti te da će 2020. godine KOPB doći na 3. mjesto smrtnosti s 4,5 milijuna smrti. KOPB se nedovoljno često dijagnosticira, pomoć se traži već kada se vrijednosti plućne funkcije značajno smanje. A najvažnije je pravovremeno prepoznavanje, dijagnosticiranje i odgovarajuće liječenje KOPB-a. Za dijagnozu KOPB-a treba napraviti spirometriju koja je zlatni standard. Najčešći uzrok koji je odgovoran za tako značajni porast KOPB-a je dugogodišnje pušenje osobito u razvijenim zemljama. Zato je vrlo važna edukacija bolesnika i prestanak pušenja. 2010. godina je i proglašena godinom pluća. Europska zaklada pluća (ELF) je javni glas Europskog udruženja za respiratorne bolesti (ERS), osnovan je 1990. godine u svrhu širenja informacija iz ERSa javnost i medije te za podizanje svijesti o zdravlju i bolesti pluća. Pod njihovim pokroviteljstvom diljem Europe se organiziraju testiranja spirometrijom u svrhu privlačenja pažnje medija i građana da se prepozna kronična opstruktivna plućna bolest.

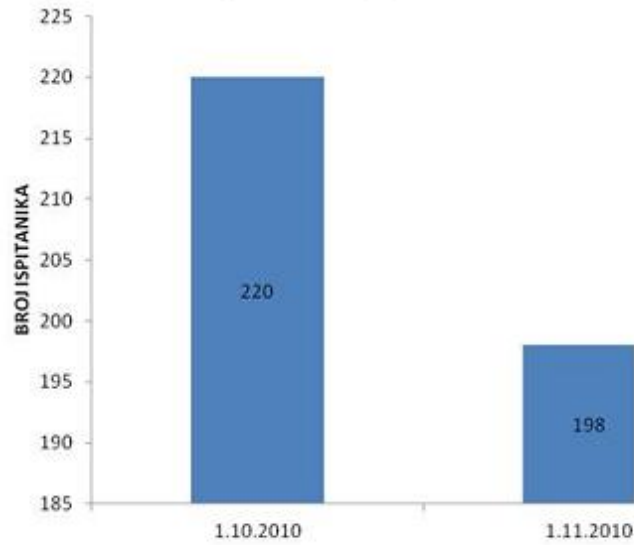
CILJ I METODE

Vrlo jednostavnom, brzom i neinvazivnom pretragom - spirometrijom može se pravovremeno dijagnosticirati bolest. Zato smo se odlučili u godini pluća učiniti akcije puhanja spirometrije na raznim lokacijama u Zagrebu. Akcije su rađene 14.10.2010. povodom Svjetskog dana spirometrije na 3 mjesta u Zagrebu (Cvjetni trg i trgovački centar Avenue Mall u Novom Zagrebu, te Specijalna bolnica za plućne bolesti), te 17.11.2010. povodom Svjetskog dana KOPB-a u trgovačkom centru City One i Specijalnoj bolnici za plućne bolesti. Sa spirometrom koji je veličine prenosnog računala vrlo brzo i jednostavno se može učiniti veliki broj pretraga. Akcije su trajale od 10 do 16 sati bile su besplatne i mogli su je učiniti svi koji su izrazili želju. Akcija je rađena u suradnji naše ustanovi s gradom Zagrebom. Bile su oglašavane 24 sata ranije putem medija (radija i televizije), kako bi se obavijestili građani. Tom prilikom im se je također mjerila i saturacija krvi s O₂ koja je također vrlo često snižena kod bolesnika koji boluju od KOPB-i. Uključeni su bili liječnici pulmolozi i medicinski tehničari. Svaki ispitanik je učinio spirometriju, izmjerio saturaciju te razgovarao s pulmologom, dobio savjete o prestanku pušenja, te prema potrebi i preporuku za daljnju obradu i liječenje, a neki su već i odmah dobili datum za pregled.

REZULTATI

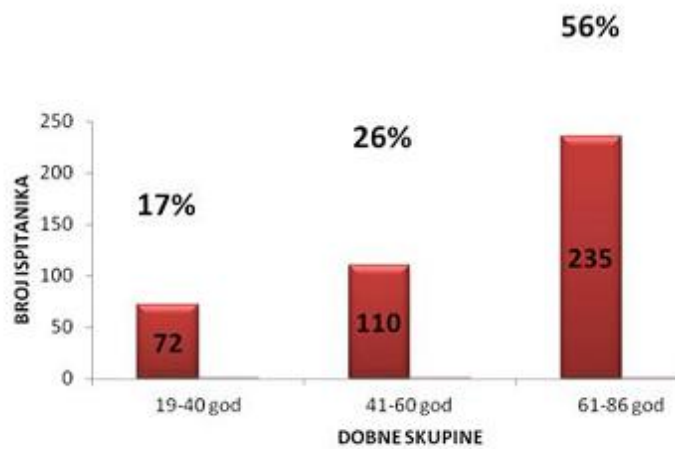
Odaziv je bio jako dobar. U dvije akcije pregledano je 418 ispitanika. Podjednako su bili zastupljeni muški i ženski spol. Bile su zastupljene sve dobne skupine od đaka, studenata, radno aktivnog stanovništva do umirovljenika. Raspon godina kretao se od 19 godina do 86 godina. (graf 1,2,3)

Akcije povodom Svjetskog dana spirometrije i KOPB-a

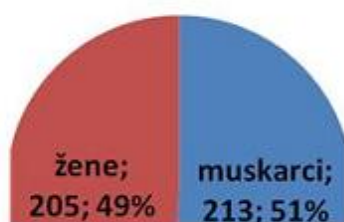
Graf 1

RAZDIoba ISPITANIKA PO DOBNIM SKUPINAMA

Graf 2

RAZDIOBA PO SPOLU

Graf 3

Među ispitanicima bio je 171 pušač.(graf 4)

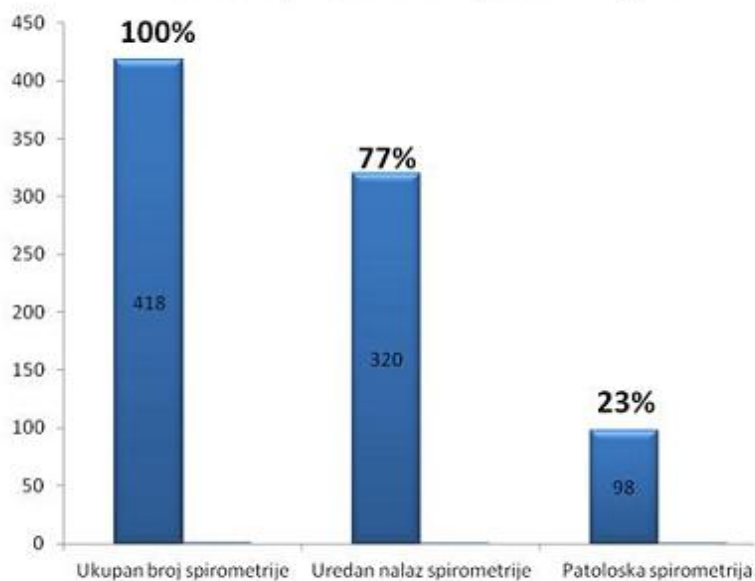
Udio pušača

Graf 4

Od ukupno učinjenih spirometrija 98 spirometrija je bilo patoloških. 34 ispitanika su bila pušači i imali su patološku spirometriju (graf 5,6). Podjednaki broj pušača je bio u skupini od 41-60 godina, kao i u skupini od 61-86 godina, najmanje je bilo pušača u skupini od 19-40 godina (graf 7).

Postotak patoloških spirometrija

Graf 5

Povezanost pušenja i patološke spirometrije

Graf 6

Povezanost pušenja i patološke spirometrije

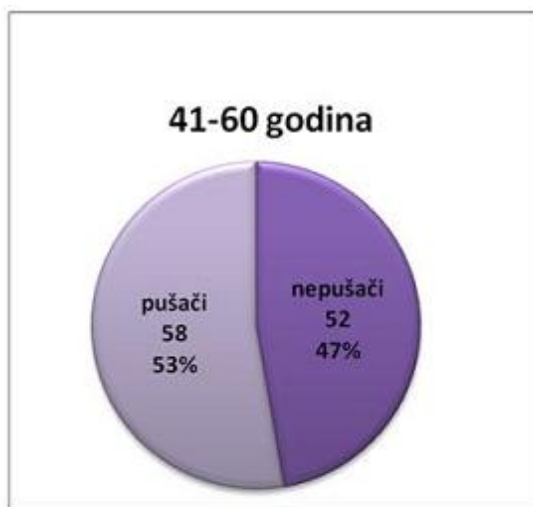
Graf 7

RASPRAVA

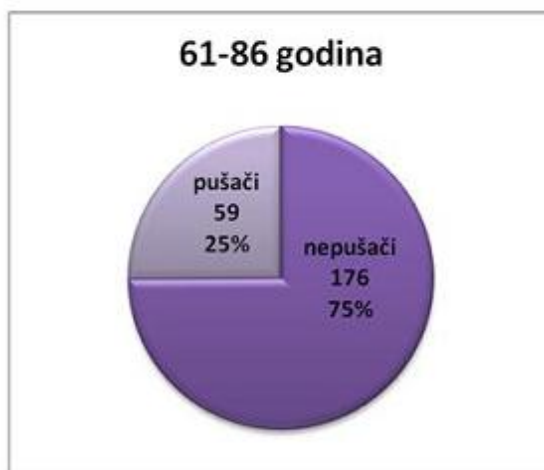
Rezultati su pokazali da je kod nas još uvijek visoki udio pušača u ukupnoj populaciji. Ali zanimljivo je da je u skupini od 19-40 godina najviši postotak pušača (75%), nešto manji u skupini od 41-60 godina (53%), a najmanji u skupini od 61-86 godina (25%) (graf 8,9,10). Postotak patoloških spirometrija je 20% od ukupnog broja. Kako je za manifestnu bolest kod KOPB bitna dužina ekspozicije i broj cigareta na dan (pack/year) najviše patoloških spirometrija je nađeno u skupini od 41-60 godina i 61-86 godina. Iako je skupina od 19-40 godina imala najviši postotak pušača i to aktivnih imala je najmanji broj patoloških spirometrija što je i razumljivo jer je ekspozicija duhanskog dima kratka.

Graf 8

Graf 9

Graf 10

Od ukupnog broja učinjenih spirometrija, patoloških je bilo 23%, a u skupni kod pušača je bilo nađeno 20% patoloških spirometrija. Prema istraživanjima puhanja spirometrije na nivou Europe testirano je oko 12 500 ljudi i u 20% je nađen neki stupanj opstrukcije.

U javno zdravstvenoj akciji u Berlinu 20% ispitanika je dobilo preporuku da se jave svome liječniku.

Naši rezultati iako su rađeni na znatno manjem broju pokazuju jednaku tendenciju patoloških nalaza kao i na nivou Europe.

ZAKLJUČAK

S obzirom na jako dobar odaziv namjera nam je i dalje provoditi takve javno zdravstvene akcije. Vrlo je važno pravovremeno otkriti KOPB, koji se još uvijek se nedovoljno dijagnosticira. Liječenje se započinje prekasno, te se bolesnicima značajno smanjuje kvaliteta života, povećava broj hospitalizacija, povećava upotreba antibiotika, a time se i povećavaju troškovi liječenja.

Krajnji cilj je svakako prevencija bolesti koja uključuje edukaciju o prestanku pušenja, spirometrije kod pušača nakon 40-te godine života, te razvijanje ranog programa za KOPB identifikaciju.

Dobro je poznata stara poslovice koja kaže bolje spriječiti nego liječiti.

Slijedeća prilika za novu akcija je Svjetski dan astme u svibnju 2011.godine.

LITERATURA:

1. Maio S, Balducci S, Corrozzi L, et al. The global burden of chronic respiratory diseases. *Breathe* 2006; 3: 21-29.
2. www.2010yearofhelung.org

Kontakt osoba:

dr.Tajana Jalušić Glunčić, dr med. subspecijalist pulmolog

Specijalna bolnica za plućne bolesti

Rockefellerova 3

10 000 Zagreb

Tel.01/4684400

Fax.01/4612 247

e-mail: tajana.jalusic-gluncic@inet.hr